

Ingliz va o‘zbek tillaridagi zoonim komponentli frazeologizmlarning milliy-madaniy hususiyatlari

Farangiz Muzaffarova
Tayanch doktoranti
O‘zDJTU

Annotatsiya. *Mazkur maqolada ingliz va o‘zbek tillaridagi zoonim komponentli frazeologizmlarning milliy-madaniy hususiyatlari o‘rganiladi. Hayvon nomlarini o‘z ichiga olgan zoonimik frazeologizmlar frazeologik fondning alohida qatlamini tashkil etib, milliy xususiyatni, madaniy-tarixiy tajribani va xalq dunyoqarashini aks ettiradi. Ingliz va o‘zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlarning qiyosiy tahlili hayvon obrazi orqali dunyoni idrok etishning umumiy va milliy xususiyatlarini aniqlashga yordam beradi.*

Kalit so‘zlar: *zoonim, frazeologik birliklar, madaniyat.*

National and cultural characteristics of phraseological units with a zoonymic component in the English and Uzbek languages

Farangiz Muzaffarova
PhD researcher
UzSWLU

Annotation. *This article explores the national and cultural characteristics of phraseological units with a zoonymic component in the English and Uzbek languages. Zoonymic phraseological units, which include animal names, constitute a distinct layer of the phraseological fund, reflecting national identity, cultural and historical experience, and the worldview of a people. A comparative analysis of zoonymic phraseological units in English and Uzbek helps identify both universal and culture-specific features of perceiving the world through animal imagery.*

Keywords: *zoonym, phraseological units, culture.*

Национально-культурные особенности фразеологизмов с зоонимическим компонентом в английском и узбекском языках

Фарангиз Музаффарова
Базовая докторантка
УзГУМЯ

Аннотация. *В данной статье исследуются национально-культурные особенности фразеологизмов с зоонимическим компонентом в английском и узбекском языках. Зоонимические фразеологизмы, содержащие названия животных, представляют собой особый пласт фразеологического фонда, отражая национальные особенности, культурно-исторический опыт и мировоззрение народа. Сравнительный анализ зоонимических фразеологизмов в английском и узбекском языках способствует выявлению как универсальных, так и национально специфических особенностей восприятия мира через образы животных.*

Ключевые слова: *зооним, фразеологические единицы, культура.*

Kirish

Frazeologik birliklar (FB) tilda milliy-madaniy xususiyatlarni ifodalovchi eng muhim til birliklaridan biri sifatida e'tirof etiladi (Kunin, 1986). Ular xalqning tarixiy shakllangan tafakkuri, turmush tarzi va an'analari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ijtimoiy-madaniy merosning uzluksiz ravishda avloddan-avlodga yetkazilishida asosiy vositalardan biri bo'lib xizmat qiladi. Frazeologik birliklar tarkibida xalqning kundalik hayoti, dunyoqarashi, e'tiqodlari, qadriyatlari, tabiat va jamiyat haqidagi tasavvurlari o'z aksini topadi. Shu sababli, FB nafaqat til birliklari sifatida, balki lingvokulturologik fenomen sifatida ham o'rganilishi zarur.

Xalq tilida frazeologik birliklar orqali ma'lum bir xalqning o'ziga xos madaniyati, tarixiy rivojlanish yo'li, yashash tarzi va hatto milliy xarakteri haqida muhim ma'lumot olish mumkin. Ayniqsa, milliy-madaniy xususiyatlar frazeologik birliklarning muayyan guruhlarida, jumladan, zoonimik frazeologizmlarda yaqqol namoyon bo'ladi (Kunin, 1986). Bu guruh frazeologik birliklar tarkibida hayvon nomlarining (zoonimlarning) qatnashuvi bilan ajralib turadi.

Zoonimik frazeologizmlar muayyan tilda nafaqat hayvonlarning hayoti va ularning insonlar bilan bog'liq jihatlarini ifodalash vositasi, balki xalq tafakkuri, ma'naviy va moddiy madaniyatining ifodachisi sifatida ham namoyon bo'ladi. Har bir xalqning hayvonot olamiga bo'lgan munosabati, ular bilan bog'liq an'analari va e'tiqodlari frazeologik birliklarga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bois turli tillarda bir xil hayvon nomi ishtirokida hosil bo'lgan frazeologik birliklar o'xshash yoki butunlay qarama-qarshi semantik ma'noga ega bo'lishi mumkin. Bu esa har bir xalqning lingvomadaniy tafakkuridagi farqlar bilan bog'liq.

Zoonimik frazeologizmlarni o'rganish tilshunoslikda muhim yo'nalishlardan biri bo'lib, ularning tarkibi, semantikasi va qo'llanilish xususiyatlari lingvokulturologik jihatdan chuqur tahlil qilinishi zarur. Chunki zoonimik frazeologizmlar milliy mentalitetni aks ettirish barobarida, xalqning o'ziga xos etnomadaniy xususiyatlarini ham yoritadi. Shu sababli, har bir tilda zoonimik FB larning o'ziga xos tizimi shakllangan bo'lib, ularning mazmuni va qo'llanilish sohalari har bir xalqning madaniy, tarixiy va ijtimoiy xususiyatlariga bog'liq holda rivojlanadi (Muzaffarova, 2025).

V. N. Teliya ta'kidlaganidek, "tilning frazeologik tarkibi – bu lingvokulturologik jamoaning o'z milliy o'zligini anglashida namoyon bo'ladigan ko'zgudir" (Teliya, 1996). Zoonimik frazeologizmlar metaforik talqin mahsuli sifatida jamiyat hayotidagi o'zgarishlarga juda sezgir bo'lib, milliy dunyoqarashning o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiradi.

Mazkur tadqiqot ingliz va o'zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlarni qiyosiy o'rganish zarurati bilan bog'liq bo'lib, frazeologik birliklar tarkibidagi zoonimlar orqali dunyoni milliy-madaniy idrok etishning umumiy va o'ziga xos jihatlarini aniqlashga qaratilgan.

Tadqiqotning nazariy asoslari

Frazeologik birliklar to'liq yoki qisman semantik o'zgarishga uchragan so'z birikmalaridan iborat barqaror birliklardir. Tadqiqotchilar qayd etishicha, "frazeologizmlar bevosita yoki bilvosita dunyo va jamiyat haqidagi madaniy axborotni o'z ichiga oladi" (Maslova, 2001).

Zoonimik frazeologizmlar frazeologiyaning eng qadimgi qatlamlariga mansub bo'lib, insonning hayvonlarning tashqi qiyofasi va xulq-atvori haqidagi ko'p asrlik kuzatuvlarini aks ettiradi hamda insonlarning hayvonlarga bo'lgan munosabatini ifodalaydi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda ingliz va o'zbek tillaridagi zoonimik frazeologiyaning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlash uchun qiyosiy-tipologik tahlil usuli qo'llanildi. Tadqiqot materiallari ingliz va o'zbek frazeologik lug'atlaridan, shuningdek, badiiy va publitsistik matnlardan olingan zoonimik frazeologik birliklardan iborat.

Ingliz va o'zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlarning universal xususiyatlari

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz va o'zbek tillarida hayvonlar bilan bog'liq frazeologik birliklarning muayyan qismi insoniyat uchun umumiy bo'lgan tasavvurlarni aks ettiradi. Bunday frazeologizmlar turli tillarda uchrashiga qaramay, ularning semantikasi ko'p jihatdan

o'xshash bo'lib, insonning hayvonot olami bilan bo'lgan uzoq tarixiy tajribasi, kuzatuvlari va hayvonlarga nisbatan shakllangan umumiy tasavvurlari bilan bog'liq.

Ko'pgina madaniyatlarda hayvonlar inson hayotining ajralmas qismi sifatida namoyon bo'ladi. Shuning uchun turli tillarda hayvon nomlari ishtirokida hosil bo'lgan frazeologik birliklar bir-biriga o'xshash yoki sinonimik ma'noda qo'llanilishi kuzatiladi. Masalan, kuch-qudrat, jasorat, sadoqat yoki ayyorlik kabi insoniy fazilatlarini ifodalovchi frazeologik birliklar hayvonlarga asoslangan holda turli tillarda uchrashi mumkin.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, hayvonlarning biologik xususiyatlari va ular haqidagi umumiy kuzatuvlar ko'plab tillarda o'xshash frazeologik birliklarning shakllanishiga sabab bo'lgan. Masalan, sher (lion) kuch-qudrat va jasorat timsoli sifatida aks ettirilgan bo'lsa, tulki (fox) makkorlik va ayyorlikning ramzi sifatida qo'llaniladi. Ushbu tasavvurlar nafaqat ingliz va o'zbek tillarida, balki boshqa ko'plab tillarda ham keng tarqalgan bo'lib, ular insoniyat tafakkurining umumiyliigi va madaniy kodlarning o'zaro bog'liqligi bilan izohlanadi.

Masalan, har ikkala tilda tulki makkorlik va ayyorlik bilan bog'lanadi: ingl. *as cunning as a fox* – o'zb. *tulkidek ayyor*. It esa sadoqat ramzi sifatida qaraladi: ingl. *as faithful as a dog* – o'zb. *itdek sodiq*. Bunday o'xshashliklar hayvonlarning xulq-atvoriga oid umumiy insoniy tajriba bilan izohlanadi.

J.Lakoff va M.Jonson fikricha, “ko'plab universal metaforalar, jumladan zoonimik metaforalar, insonning atrof-muhit bilan o'zaro aloqasiga asoslangan” (Lakoff, Johnson, 1980). Shu sababli turli tillarda zoonimik frazeologizmlarning semantik ekvivalentlari uchraydi.

Ingliz tilidagi zoonimik frazeologizmlar ushbu tilni shakllantirgan xalqning madaniyati, tarixi va turmush tarzi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ular ingliz jamiyatining turli bosqichlarida hayvonlarga bo'lgan munosabat va ularning kundalik hayotdagi o'rnini aks ettiradi. Tarixiy omillar, jumladan, Buyuk Britaniyaning dengizchiligi, ovchilik an'analari, qishloq xo'jaligi va chorvachilik bilan bog'liq turmush tarzi ingliz tilidagi zoonimik frazeologiyaning shakllanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan.

Buyuk Britaniya uzoq asrlar davomida dengiz davlati sifatida shakllangan bo'lib, bu holat ingliz xalqining madaniyati va frazeologiyasida o'z aksini topgan. Masalan, dengiz sayohatlari va baliqchilik an'analari natijasida ingliz tilida baliq va dengiz hayvonlari bilan bog'liq ko'plab frazeologizmlar yuzaga kelgan. Bunga misol qilib, “*a big fish in a small pond*” (kichik muhitda katta ahamiyatga ega bo'lgan kishi) yoki “*like a fish out of water*” (o'zini notabiiy, noqulay his qilish) kabi iboralarni keltirish mumkin. Ushbu frazeologizmlar ingliz xalqining tarixiy hayot tarzi va tabiiy-geografik sharoitlari bilan bog'liq ekanini ko'rsatadi.

Ingliz tilidagi zoonimik frazeologizmlar orasida dengiz mavzusiga oid frazeologizmlar muhim o'rin tutadi, bu esa mamlakatning orol holati va dengizchilik an'alarining ahamiyatini aks ettiradi. Masalan: *to be at sea* (dengizda bo'lish – ya'ni, qiyinchilik yoki tushunmovchilik holatida bo'lish), *like a fish out of water* (suvsiz qolgan baliqdek – ya'ni, notanish muhitda noqulay ahvolda bo'lish).

Bundan tashqari, ovchilik ingliz jamiyatida uzoq tarixga ega bo'lib, bu sohaga oid ko'plab zoonimik frazeologizmlar shakllangan. Masalan, “*to be on the hunt*” (nimanidir izlash, biror narsaga intilish) yoki “*hounds and hares*” (qochib qutulish imkonsiz bo'lgan vaziyat) kabi iboralar ovchilik an'alarining frazeologiyaga ta'siridan dalolat beradi. Bu kabi iboralar ingliz tilida metaforik ma'no kasb etib, kundalik nutqda ham faol qo'llaniladi.

Qishloq xo'jaligi va chorvachilik ham ingliz xalqining turmush tarzida muhim o'rin tutgan bo'lib, hayvonlar bilan bog'liq ko'plab frazeologizmlar ana shu sohadan kelib chiqqan. Ayniqsa, otlar va itlar ingliz madaniyatida alohida ahamiyatga ega bo'lib, ular bilan bog'liq frazeologizmlar keng tarqalgan. Masalan, “*to flog a dead horse*” (befoyda harakat qilish) va “*dog days*” (eng issiq yoz kunlari) kabi iboralar xalqning tarixiy-madaniy hayotidan dalolat beradi.

Masalan, *to buy a pig in a poke* (so'zma-so'z: “*xaltadagi cho'chqani sotib olish*”, ya'ni ko'r-ko'rona xarid qilish) iborasi o'rta asr yarmarkalarida insofsiz sotuvchilarning cho'chqa o'rniga xalta ichiga mushuk solib sotish odatiga borib taqaladi (Cambridge dictionary, 1998).

Ingliz tilidagi frazeologik birliklar orasida zoonimik komponentlar keng tarqalgan bo'lib, ayniqsa, uy hayvonlari bilan bog'liq frazeologizmlar alohida o'rin tutadi. Ushbu frazeologik birliklar xalqning turmush tarzi, hayvonlarga bo'lgan munosabati hamda tarixiy-madaniy tajribasini aks ettiradi. Xususan, it (dog) va ot (horse) obrazlari ingliz xalqining hayotida muhim ahamiyat kasb etgan bo'lib, ular bilan bog'liq frazeologizmlar uzoq tarixiy jarayonlar natijasida shakllangan.

It obrazi ingliz madaniyatida do'stlik, sadoqat, fidoyilik va ba'zan qiyinchiliklar bilan bog'liq ramziy ma'noga ega. Ushbu hayvon bilan bog'liq ko'plab frazeologik birliklar mavjud bo'lib, ular xalqning hayot tajribasini o'zida aks ettiradi. Masalan, dog days iborasi yozning eng issiq davrini anglatadi. Mazkur frazeologizm qadimgi yunonlar va rimliklar tomonidan ishlatilgan bo'lib, u Sirius yulduzi (Dog Star) bilan bog'liq bo'lgan va yozning eng jazirama kunlari kelganini bildirgan. Vaqt o'tishi bilan bu ibora ingliz tilida ham mustahkam o'rin egallagan va hali ham keng qo'llaniladi.

Ot obrazi esa ingliz tilidagi frazeologiyada kuch, chidamlilik, harakat va mehnatsevarlik timsoli sifatida namoyon bo'ladi. Otlar tarixan transport vositasi, dehqonchilik, harbiy harakatlar va sport bilan chambarchas bog'liq bo'lgani uchun bu hayvon bilan bog'liq iboralar ingliz xalqining turmush tarzida muhim ahamiyat kasb etgan. Masalan, to flog a dead horse iborasi befoyda harakat qilish, natija bermaydigan ish bilan shug'ullanish ma'nosini anglatadi. Ushbu frazeologizm dastlab XIX asrda paydo bo'lib, otlarni savdo va mehnat jarayonida haddan tashqari ishlatish bilan bog'liq bo'lgan. It va ot obrazlari orqali shakllangan frazeologik birliklar ingliz xalqining tarixiy, madaniy va ijtimoiy hayotini yoritib beruvchi muhim til birliklaridan biri hisoblanadi. Ushbu frazeologizmlar xalqning qadimiy e'tiqodlari, turmush tarzi va hayvonlarga bo'lgan munosabatidan kelib chiqqan bo'lib, ularning zamonaviy til tizimidagi o'rni hamon mustahkamligicha qolmoqda.

O'zbek tilidagi zoonimik frazeologizmlarning milliy-madaniy xususiyatlari
O'zbek tilidagi zoonimik frazeologizmlar o'zbek xalqining tarixi, madaniyati va turmush tarzi bilan chambarchas bog'liq. O'zbek zoonimik frazeologiyasining shakllanishiga ko'chmanchi an'analar, dehqonchilik turmush tarzi va islom madaniyati ta'sir ko'rsatgan.

O'zbek tilshunosi Sh. Rahmatullayev o'zbek tilidagi frazeologizmlarni o'rganishga katta hissa qo'shgan (Rahmatullayev, 1978). O'zbek frazeologiyasida chorvachilik bilan bog'liq zoonimlar muhim o'rin tutadi, chunki bu xalqning tarixiy turmush tarzi bilan bog'liq. Masalan, o'zbek frazeologiyasida tuya (tuya), qo'y (qo'y), ot (ot) obrazlari katta ahamiyatga ega.

Frazeologizm *tuya dumining yerga tekkan (hali tuya dumining yerga tekkandami?)* (so'zma-so'z: "tuya dumi yerga tegdimi?") hech qachon sodir bo'lmaydigan holatni ifodalashda qo'llanadi. Bu ifoda Markaziy Osiyo xalqlari hayotida tuyalar muhim o'rin tutishini va ularning jismoniy xususiyatlariga asoslangan kuzatuvlarni aks ettiradi.

O'zbek frazeologiyasida mahalliy fauna va xo'jalik hayoti bilan bog'liq hayvonlar, masalan, tuya, qo'y, eshak katta o'rin egallaydi. Masalan: *qo'y og'zidan cho'p olmagan* (so'zma-so'z "qo'y og'zidan hatto bir pichan ham olmagan") – juda bosiq, kamtar inson haqida aytiladi.

Ingliz va o'zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlarning qiyosiy tahlili
Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, zoonimik frazeologizmlar ma'lum darajada universal xususiyatlarga ega bo'lsa-da, ular milliy o'ziga xoslik bilan ajralib turadi.

Ingliz tilida *dog* (it), *horse* (ot), *cat* (mushuk), *bird* (qush), *fish* (baliq) kabi komponentlarga ega frazeologizmlar ko'proq uchrasa, o'zbek tilida *ot* (ot), *it* (it), *qo'y* (qo'y), *tuya* (tuya) kabi birliklar ustunlik qiladi.

Turli tillarda bir xil zoonimlarning konnotativ ma'nosi farqlanishi qiziq hodisadir. Masalan, o'zbek tilida *eshak* obrazi nafaqat salbiy, balki ijobiy ma'noga ham ega bo'lib, mehnatsevarlik va chidamlilikni ifodalaydi (*eshakdek ishlamoq* – "eshakdek ishlash"). Biroq, ingliz frazeologiyasida *ass*, *donkey* (eshak) obrazlari asosan salbiy ma'noda qo'llanib, ahmoqlik bilan bog'lanadi (*to make an ass of oneself* – "o'zini ahmoq qilish") (Spears, 2007).

Ingliz va o'zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlarning farqlari bevosita har bir xalqning milliy mentaliteti, dunyoqarashi hamda tabiiy-geografik sharoitlari bilan uzviy bog'liq. Har bir til muayyan xalqning tarixiy shakllangan turmush tarzi, ijtimoiy-madaniy qadriyatlarini va dunyoni idrok

etish usuli bilan chambarchas bog‘langan bo‘lib, bu til tizimida ifodalangan frazeologik birliklarda ham o‘z aksini topadi. Zoonimik frazeologizmlar ham istisno emas, chunki ularning tarkibida xalqning tabiat va hayvonot olamiga bo‘lgan munosabati, hayvonlarning kundalik hayotdagi o‘rni va ular bilan bog‘liq tarixiy tajriba mujassam etilgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, ingliz va o‘zbek tillarida mavjud zoonimik frazeologizmlar muayyan umumiy xususiyatlarga ega bo‘lsa-da, ularning milliy-madaniy o‘ziga xosligi aniq namoyon bo‘ladi. Bu milliy xususiyatlar asosan frazeologizmlarning tarkibidagi zoonimik komponentlarning tanlanishida, ularning ramziy ma‘nosida, obrazlilik darajasida hamda baholovchi-emotsional tusida aks etadi. Masalan, ingliz tilidagi frazeologizmlarda it (dog), ot (horse), mushuk (cat), qush (bird) va baliq (fish) singari hayvonlar ko‘p uchrasa, o‘zbek tilida ot (ot), it (it), qo‘y (qo‘y) va tuya (tuya) kabi hayvonlarga oid frazeologizmlar ustunlik qiladi.

Xulosa

Ingliz tilidagi zoonimik frazeologizmlar ingliz xalqining tarixi, turmush tarzi va madaniy xususiyatlarini aks ettiradi. Jumladan, ingliz tili sohiblari azaldan orol davlat sifatida shakllangan bo‘lib, ularning hayoti dengizchilik, chorvachilik va ovchilik an‘analari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lgan. Shuning uchun ingliz tilidagi ko‘plab frazeologizmlar ana shu sohalar bilan bog‘liq hayvonlar ishtirokida shakllangan. Masalan, dog days – "yozning eng issiq kunlari" iborasi hayvonlarning odatlariga asoslangan holda shakllangan bo‘lib, jazirama issiq kunlarda itlarning kam harakat qilishi va soyaga intilishi bilan bog‘liq. Shuningdek, to flog a dead horse ("o‘lik otni urmoq" – foydasiz ish bilan shug‘ullanmoq) frazeologizmi otlarning qadimdan transport vositasi sifatida foydalanilganiga va ularning ish unumdorligi bilan bog‘liq ekaniga ishora qiladi.

O‘zbek tilidagi zoonimik frazeologizmlar esa ko‘chmanchi an‘analar, chorvachilik va dehqonchilik turmush tarzi, Markaziy Osiyo tabiiy-geografik sharoitlari hamda islom madaniyatining ta’siri ostida shakllangan. O‘zbekiston hududi asosan chorvachilik va dehqonchilik uchun qulay bo‘lganligi sababli, o‘zbek xalqining hayoti bevosita ushbu tarmoqlar bilan bog‘liq bo‘lgan. Shu sababli, o‘zbek tilidagi frazeologizmlarda asosan qo‘y, ot, tuya va eshak singari chorvachilik hayvonlariga oid obrazlar keng o‘rin egallagan. Masalan, tuya dumining yerga tekkan ("tuya dumi yerga tekkandami?") frazeologizmi haqiqatga zid bo‘lgan voqealarga ishora qilish uchun ishlatiladi va Markaziy Osiyo xalqlari hayotida tuyalar muhim o‘rin tutganligini ko‘rsatadi. Bundan tashqari, qo‘y og‘zidan cho‘p olmagan ("qo‘y og‘zidan hatto bir pichan ham olmagan") frazeologizmi nihoyatda bosiq, kamgap va beozor insonni tasvirlash uchun qo‘llanadi.

Qiyosiy tahlil shuni ko‘rsatadiki, turli tillarda bir xil zoonimiklar har xil konnotativ ma‘noga ega bo‘lishi mumkin. Masalan, ingliz tilida donkey (eshak) obrazi asosan salbiy ma‘noga ega bo‘lib, ahmoqlik, johillik va qaysarlik bilan bog‘liq bo‘lsa (to make an ass of oneself – "o‘zini ahmoq qilish"), o‘zbek tilida eshak obrazi ijobiy konnotatsiyaga ham ega bo‘lib, mehnatsevarlik va chidamlilik ramzi sifatida ishlatiladi (eshakdek ishlamoq – "eshakdek ishlash"). Bu farqlar esa har bir xalqning madaniy qadriyatlarini, hayvonlarga bo‘lgan munosabati va ularni qanday idrok etishiga bog‘liq.

Umuman olganda, ingliz va o‘zbek tillaridagi zoonimik frazeologizmlar xalqning dunyoqarashi va milliy mentalitetining o‘ziga xos jihatlari aks ettiradi. Ingliz frazeologizmlarida hayvonlarning xatti-harakatlari, ularning odamlar bilan munosabati, asosan, ilmiy va kuzatuv asosida talqin qilinsa, o‘zbek frazeologiyasida esa hayvonlar odamlarning turmush tarzi, tabiat va xo‘jalik bilan bog‘liq omillar orqali talqin qilinadi.

Shunday qilib, qiyosiy tahlil orqali ingliz va o‘zbek tillarining lingvokulturologik xususiyatlarini chuqurroq o‘rganish, milliy mentalitet va madaniy tafovutlarni aniqlash mumkin. Zoonimik frazeologizmlar esa bu jarayonda muhim ilmiy asos sifatida xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. *Cambridge International Dictionary of Idioms.* (1998). Cambridge University Press.

2. Kunin, A. V. (1986). *Курс фразеологии современного английского языка*. Высшая школа.
3. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
4. Maslova, V. A. (2001). *Lingvomadaniyatshunoslik*. Akademiya.
5. Muzaffarova, F. J. (2025). Hayvon obrazi orqali shakllangan maqollarning semantik va pragmatik tahlili. *Журнал гуманитарных и естественных наук*, 1(19 [1]), 36–38. Retrieved from <https://journals.tnmu.uz/index.php/gtfj/article/view/1143>
6. Rahmatullayev, Sh. (1978). *O‘zbek tilining izohli frazeologik lug‘ati*. O‘qituvchi.
7. Spears, R. A. (2007). *McGraw-Hill’s essential American idioms dictionary* (2nd ed.). McGraw-Hill.
8. Telia, V. N. (1996). *Rus frazeologiyasi: Semantik, pragmatik va lingvomadaniy jihatlar*. “Yazyki rusскоy kul’tury” maktabi.
9. Мойдинова, Э.К. (2018). Методы преподавания фразеологических единиц для обогащения словарного запаса. *NovaInfo. Ru*, 1(94), 137-140.